

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ

Кондаурова І. О., к. е. н., доцент

Гаврилов А. О.

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Фінансові результати підприємств взагалі, і, зокрема, прибуток є вагомим складовою результативності національної економіки України, тому важливість та значущість вивчення його природи є дуже актуальними.

У фінансових результатах, насамперед, проявляється ефект від використання взаємопов'язаних факторів виробництва, які беруть участь у виробничо-фінансовій діяльності суб'єкту господарювання.

Будь-яка економічна категорія має велику кількість визначень. Це пояснюється існуванням різних наукових шкіл і напрямів, які мають власні точки зору. Чітке визначення сутності та змісту понять є запорукою запобігання помилок при прийнятті важливих управлінських рішень. Економічну природу фінансових результатів розглядали І. Бланк, В. Гавриленко, С. Нікітін, В. Палій, Л. Самохін, Я. Соколов, М. Чумаченко тощо. Ці вчені акцентують увагу на дослідженні сутності фінансових результатів з точки зору різних наукових шкіл [1, 3, 5].

Прибуток є найважливішим показником, який узагальнено характеризує виробничо-фінансову діяльність підприємства, виступає основним джерелом розширення основних і оборотних фондів, діючим фактором, який стимулює досягнення більш високих показників виробництва, джерелом доходів державного бюджету. Взагалі формування прибутку передбачає багато аспектів.

Забезпечення ефективного управління прибутком підприємства визначає ряд вимог до цього процесу, основними з яких є [1,3]:

1. Стратегічна цілеспрямованість розвитку підприємства. Всі стратегічні цілі і завдання підприємства формуються з урахуванням змісту процесу управління прибутком.

2. Комплексний підхід до формування управлінських рішень. Всі управлінські рішення в області формування і використання прибутку найтіснішим чином взаємопов'язані і мають прямий або непрямий вплив на кінцеві результати управління прибутком.

3. Динамізм системи управління управління прибутком, тобто врахування змін факторів зовнішнього середовища, ресурсного потенціалу, форм організації та управління виробництвом, фінансового стану й інших параметрів функціонування підприємства .

4. Взаємопов'язаність із загальною системою управління підприємством. Система управління прибутком безпосередньо пов'язана з виробничим менеджментом персоналу, інвестиційним менеджментом, фінансовим менеджментом і деякими іншими видами функціонального менеджменту.

5. Альтернативність підходів до розробки окремих управлінських рішень . Реалізація цієї вимоги передбачає , що підготовка кожного управлінського рішення в сфері формування, розподілу і використання прибутку має враховувати альтернативні можливості дій на базі системи критеріїв, що визначають політику управління фінансовими результатами підприємства.

Як відомо, головною метою управління прибутком є забезпечення максимізації добробуту власників підприємства у поточному та перспективному періоді. Ця головна мета покликана забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників з інтересами держави і персоналу підприємства. Як і кожна керуюча система, управління прибутком реалізує свою основну мету і головні завдання шляхом здійснення певних функцій.

Так, використання оціночної функції дозволяє визначити ефект господарської діяльності підприємства, що повною мірою можливе тільки в умовах ринкової економіки , яка передбачає свободу встановлення цін , свободу вибору постачальника і покупця.

Зміст розподільчої функції полягає в тому, що прибуток, отриманий в результаті фінансово-господарської діяльності, підприємство розподіляє наступним чином: перша його частина акумулюється у бюджетах у вигляді податку на прибуток, друга залишається в розпорядженні підприємства

Значення стимулюючої функції полягає в тому, що прибуток виступає джерелом формування різних фондів стимулювання : фонд накопичення, який акумулює кошти на подальший розвиток підприємства і, в свою чергу, включає фонд виробничого розвитку, фонд соціального розвитку. пайовий фонд тощо; фонд споживання, кошти якого, як правило, використовують на мотивацію персоналу і власників (фонд заохочення, фонд виплати дивідендів тощо).

Побудова механізму управління прибутком вимагає формування систематизованого переліку об'єктів цього управління. За функціональною спрямованістю об'єктів управління прибутком можна виділити два основні

їх види: управління формуванням прибутку; управління розподілом і використанням прибутку. В свою чергу, кожен з цих об'єктів управління прибутком поділяється на об'єкти нижчого порядку, утворюючи певну ієрархічну систему.

Слід особливо відзначити, що у зростанні прибутку зацікавлені як підприємство, так і держава. На підприємствах приріст прибутку досягається не лише завдяки збільшенню трудового внеску колективу підприємства, а і за рахунок інших факторів. Саме тому на кожному підприємстві необхідно систематично проводити аналіз формування, розподілу та використання прибутку.

У підсумку можна сказати, що процес управління прибутком підприємства базується на певному механізмі, в структуру якого входять наступні елементи [1,3]:

1. Ринковий механізм регулювання формування та використання прибутку підприємства. Попит і пропозиція на товарному і фінансовому ринках формують рівень цін на продукцію, вартість залучення кредитів, прибутковість окремих цінних паперів, середню норму прибутковості капіталу тощо.

2. Нормативно-правове регулювання питань формування та розподілу прибутку підприємства: податкове регулювання; регулювання механізму амортизації основних фондів і нематеріальних активів, регулювання розмірів відрахувань прибутку в резервний фонд, регулювання мінімальних розмірів заробітної плати.

3. Внутрішній механізм регулювання формування, розподілу і використання прибутку підприємства.

4. Методична база механізму управління прибутком: сукупність загальнонаукових і спеціальних методів і прийомів вивчення та аналізу формування, розподілу і використання прибутку підприємства.

Ефективний механізм управління прибутком підприємства дозволяє в повному обсязі реалізувати певні цілі і завдання, сприяє результативному здійсненню функцій цього управління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавриленко В. А., Гавриленко В. В. Аналіз фінансових результатів / Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: економічна. Випуск 65. – Донецьк, ДонНТУ, 2003.

2. Дойль П. Менеджмент: стратегія и тактика: пер. с англ. / П. Дойль. – СПб. : Питер, 1999. – 560 с.

3. Самохін Л. В. Фінансовий результат як економічна категорія та об'єкт бухгалтерського обліку / Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: економічна. Випуск 97. – Донецьк, ДонНТУ, 2005. – С.51-58

Кондаурова І.О., Механізм управління фінансовими результатами: [Текст] / І.О. Кондаурова, А.О. Гаврилов // Економіко-правова парадигма розвитку сучасного суспільства: збірник наукових праць за підсумками II Міжнародної науково-практичної конференції викладачів, аспірантів і студентів (м. Донецьк, 6 грудня 2013 року). - Донецьк, 2013. - С. 48-51.

4. Скоун Т. Управленческий учет: пер. с англ. / Т. Скоун. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 179 с.

5. Яцюк Н., Халевинская Е. Оценка финансовых результатов деятельности предприятия // Аудит и финансовый анализ. – 2002. - №1. – С.80-100.